

Noc múzeí a galérií v Bridlicovej štôlni v Marianke

V sobotu 18. 5. 2019 sa najmenšia expozícia muzeálneho typu v Bridlicovej štôlni v Marianke zapojila do celoslovenskej Noci múzeí a galérií. V rámci Bratislavy a Bratislavského samosprávneho kraja bola jednou zo štyridsiatich expozícií, ktoré pre návštevníkov otvorili svoje priestory v netradičnom večernom čase a ponúkli okrem stabilných expozícií aj bohatý sprievodný program.

Noc v Bridlicovej štôlni v Marianke lektorsky pripravil Spolok Permon Marianka (Jozefa Král'), Spolok pre montánný výskum (Radovan Bednár, Silvia Bednárová, Michal Chmulík, Peter Ondrus) a Ústav vied o Zemi SAV (Ján Madarás).

Otvorenie podujatia o 19.00 hod. bolo spojené s uvedením do života novej knihy fotografa a montanistu Alberta Russa - umeleckej obrazovej publikácie "Metamorfóza ľadu". Aký iný materiál, ak nie ľad, by bol vhodnejší na "krst" tejto výnimočnej publikácie?

Pred Bridlicovou štôľňou bola pripravená ukážka štiepania a práce s bridlicou, komentované ukážky rôznych typov historických banských lúčok. Návštevníci si mohli zakúpiť okrem rôznych suvenírov z čiernej bridlice aj turistické vizitky, či drevené turistické známky s motívom Bridlicovej štôľne, mali možnosť získať aj odtlačok príležitostnej pečiatky Bridlicovej štôľne.

Samotná štôľňa, pravdepodobne z konca 17. storočia, ktorá pozostáva z hlavnej, vyše 20 m dlhej chodby a troch ťažobných komôr na celkovej ploche 113m² verejnosti prístupná nie je. Je trvalo zatopená (celkový objem vody je okolo 125m³, maximálna hĺbka okolo 2,5 m, konštantná teplota 9,5°C). Voda konzervuje a chráni jej priestory, takže bridlica je v nej v takmer takom stave, ako keď sa pred vyše 300 rokmi ťažila pre potreby rekonštrukcie kostola a kláštora v Marianskom údolí, ktoré boli poškodené po plienení osmanskými vojskami.

Návštevníkom je však prístupná vstupná časť - kamenná pivnica, ktorá sa nachádza priamo nad vstupnou studňou do štôľne. V pivnici, za novovybudovaným vstupným portálom, je umiestnená minisexpozícia ťažby a spracovania bridlice v Marianke, ktorá neprebíhala len v samotnej štôlni, ale priemyselne v 19. až prvých rokoch 20. storočia v dnes už úplne zaniknutej Šifrovej jame v katastri Marianky. Dobové reprodukcie a zachované artefakty dokumentujú túto priemyselnú ťažbu, fotografie v interiéri, ale aj na informačnej tabuli Sandbersko - pajštúnskeho geoparku pred štôľňou, zase približujú jedinečné priestory samotnej Bridlicovej štôľne.

Tmavé priestory a večerný čas prehliadky umožnili aj komentovanú ukážku fluorescencie, ktorá sa prejavuje svetielkovaním látok (v našom prípade niektorých minerálov) pri osvetlení ultrafialovým svetlom. "Svetielkujúce" minerály, ktoré pri normálnom svetle vyzerajú "obyčajne" tak získavali pod UV svetlom veľmi atraktívne žiariace farby, ktoré očarili najmä detských návštevníkov.

Nástupom šera až noci bol pre vytrvalých návštevníkov pripravený program aj pred štôľňou: premietanie dokumentárneho filmu z roku 2017 z produkcie Spolku Permon Marianka "Putovanie za marianskou bridlicou" a filmu "K marianskym bridliciam" z roku 1988 z archívu RTVS z cyklu "S batohom cez hory" s charizmatickým docentom geológie Rudom Mockom.

Noc múzeí a galérií, aj vďaka priaznivému počasiu v prestávke májových dažďov sa veľmi vydarila. Minisexpozícia v Bridlicovej štôlni v Marianskom údolí je naozaj malá, bokom od veľkých muzeálnych a kultúrnych stánkov hlavného mesta. Napriek tomu si tu počas vyše dvoch hodín našlo cestu takmer 100 (presne 97 spočítaných) návštevníkov. Všetkým ďakujeme! Zdar Boh!

Text: Ján Madarás, Jozef Král', foto: Ivan Paška